

JAMES MARTIN

**JEZUITSKÝ
NÁVOD
(TÉMĚŘ)
NA VŠECHNO**

→ ORIENTAGE ←

JAMES MARTIN

**JEZUITSKÝ
NÁVOD (TÉMĚŘ)
NA VŠECHNO**

KARMELITÁNSKÉ NAKLADATELSTVÍ

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Martin, James, 1960-

[Jesuit guide to (almost) everything. Česky]

Jezuitský návod (téměř) na všechno / James Martin ; z anglického originálu The Jesuit guide to (almost) everything ... přeložila

Františka Böhmová. -- Vydání třetí. -- V Praze : Karmelitánské nakladatelství, 2024. -- 461 stran. -- (Orientace ; svazek 73)

Vydalo Karmelitánské nakladatelství ve společnosti KatMedia, s.r.o.

-- Obsahuje rejstříky

ISBN 978-80-7566-477-8 (brožováno)

* 27-584.5 * 27-789.5-1/-9 * 272-582/-586 * 272-584.7 * 27-184 * 27-534.3 *
27-4 * 27-789.5 * 929 * (0:82-4) * (0:82-322.6) * (035)

- duchovní cesta
- jezuitská spiritualita
- ignaciánská spiritualita
- ignaciánské exercicie
- Bůh a člověk
- křesťanská modlitba
- křesťanský život
- jezuité -- 16.-21. století
- úvahy
- biografické příběhy
- příručky

27-5 - Liturgie. Křesťanské umění a symbolika. Duchovní život [5]

929 - Biografie [8]

© 2010 by James Martin, S.J.

Czech edition © KatMedia, s.r.o., Praha, 2024

ISBN 978-80-7566-477-8

Fratribus carissimis in Societate Jesu

Knihu věnuji svým milým bratřím
v Továřství Ježíšově

Obsah

1. Způsob duchovního pokroku	11
Čtyři způsoby	15
(Velmi stručný) životopis Ignáce z Loyoly	21
Duchovní cvičení a Konstituce	29
Dopisy, aktivity, svatí, živé řehole a odborníci	33
Ignácova cesta	36
2. Šest cest	41
Šest cest k Bohu	42
Založený duchovně, nikoli nábožensky	57
Nacházet Boha ve všem	64
Kousek po kousku	66
3. Co chceš?	71
Otče? Otče? Otče?	73
Zážitky touhy po Bohu	78
Bůh nám jde naproti tam, kde jsme	95
4. Nádherné včerejšky	101
„Examen“ (zpytování svědomí)	102
Já zpytuji, ty zpytuješ...	111
Uvidíte mě procházet	113
Nádherné včerejšky	117
5. Začínáme se modlit	119
Můžu Boha prosit o pomoc?	119
Seznamy, opalování se a nacházení Boha	122
Mimochodem – co je modlitba?	127

6. Přátelství s Bohem	133
Mít na sebe čas	134
Poznání	135
Upřímnost	140
Naslouchání	145
Pozorné naslouchání	148
Změna	153
Mlčení	158
Nové způsoby, které připravil Bůh	161
7. Bůh se s námi setkává tam, kde jsme	163
Bůh se dívá na mě a já se dívám na něho	163
Ignaciánská kontemplace	165
<i>Lectio divina</i> a druhý způsob modlitby	176
Modlitba rytmu a třetí způsob modlitby	183
Rozhovor	189
Jiné formy modlitby	190
8. Prostý život	197
Proč?	199
Zdroj velké radosti	200
Bohatý mládenec	202
Žebříček	206
Rozumná prostota	210
Bohatstvím k poctám a pýše	213
Sem s tou chudobou!	217
Gauddy, Agustino a Loyce	220
Kariérní sestup?	226
Ale jak se to dá dokázat?	228
Chudoba v duchu	230
Tři stupně pokory	232
Blahoslavení chudí v duchu	234
Jaký rozdíl!	237
9. Jako anděl?	239
Čistota? Celibát?	241
Láskyplná čistota	243

Čistota znamená lásku	247
Je to vůbec možné?	250
Jak můžeme čistě milovat?	254
10. Více skutky než slovy	259
Suntne angeli?	260
Východisko a základ	262
Ignác a jeho přátelé	265
Přátelství a svoboda	271
Některé překážky zdravého přátelství	275
Zvláštní láska	277
Jednota srdcí a myslí	280
Hodně naslouchej	284
Pokora a přátelství	287
Zdravá přátelství	289
Rostoucí vděčnost	293
11. Odevzdat se budoucnosti	297
Poslušnost jako naslouchání	298
S největší možnou láskou a dobrou vůlí	302
Dva příběhy o poslušnosti	305
Realita situace	311
Odevzdat se budoucnosti	315
Nacházet Boha uprostřed utrpení	318
Některé ignaciánské pohledy na utrpení	325
Ježíš z Los Angeles	331
12. Co bych měl dělat?	339
Indiference	340
Ignác se dá ostříhat	342
Tři doby	347
Pravidla rozlišování	361
Přikývnout na všechno	374
13. Buď tím, kým jsi!	377
Povoláný	378

Spiritualita práce	386
Jak ukázat v práci své lepší já	403
Buď tím, kým jsi!	419
Chválím tě, že jsem vznikl tak podivuhodně	419
Když se budeš srovnávat, budeš zoufalý	422
Stávat se sám sebou	426
Solná panenka	429
14. Komtemplativní v činnosti	431
Skutečně živý	433
Cesta je naším domovem	435
Vezmi si, Pane, a přijmi	437
Deset věcí, které jste o jezuitěch (možná) nevěděli	441
Přátelé v Pánu	444
Poděkování	448
Použitá a doporučená literatura	451
Život sv. Ignáce z Loyoly	452
Duchovní cvičení	452
Ignaciánská spiritualita	453
Modlitba	453
Jezuitská spiritualita	453
Dějiny jezuitského řádu	454
Jezuitští svatí	454
Krásná literatura a další zdroje	455
Dvě teologická témata	455
Další autorovy knihy	455
Rejstřík jmenný	456
Rejstřík biblických odkazů	461

1. KAPITOLA

ZPŮSOB DUCHOVNÍHO POKROKU

Co je ignaciánská spiritualita?

Kdo je svatý Ignác a proč by nás měl zajímat?

Stručná odpověď zní: svatý Ignác z Loyoly žil v 16. století. Byl vojákem, ze kterého se stal mystik, založil katolickou řeholi Tovaryšstvo Ježíšovo, známou také pod názvem jezuité. Zajímat by nás měl proto, že jeho způsob života pomohl milionům lidí objevit radost, pokoj, svobodu a v neposlední řadě zakoušet Boha v každodenním životě.

„Způsob duchovního pokroku“ svatého Ignáce, abychom použili jeden z jeho oblíbených výrazů, vedl lidi více než 450 let k plnějšímu životu. To celkem vzato není špatná bilance.

Ignácův způsob spočívá v hledání svobody – svobody stát se tím, kým máme být, svobody dávat a přijímat lásku, správně se rozhodovat, vnímat krásu stvoření a tajemství Boží lásky. Tento způsob vychází z přístupu, který nám zanechal ve svých dílech, i z tradice, praxe a duchovních zkušeností, které si jezuitští kněží a bratři předávali z generace na generaci.

Tato tradice, praxe a duchovní zkušenosti usměřňovaly jezuity už od založení řehole v roce 1540. Svatý Ignác ale chtěl, aby jeho metody byly přístupné každému, nejen jezuitům. Od

prvních dní řehole Ignác povzbuzoval jezuitu, aby se dělili o své poznatky nejen s ostatními kněžími, řeholními bratry a sestrami, ale i s laiky. „Ignaciánská spiritualita“ byla zamýšlena pro co nejširší okruh věřících a hledajících.

Předtím než budeme pokračovat, je možná vhodné položit si otázku: Co je to vlastně spiritualita?

Spiritualita je způsob života, který žijeme ve vztahu k Bohu. V křesťanské tradici se všechny spirituality bez ohledu na svůj původ zaměřují na totéž – touhu po spojení s Bohem, důraz na lásku a dobročinnost a víru v Ježíše jako Božího Syna.

Každá spiritualita však zdůrazňuje jiné aspekty tradice – jedna zdůrazňuje kontemplativní, druhá aktivní život. Tato klade důraz na radost, tamta na svobodu, jiná na vědomí přítomného okamžiku, ještě jiná na obětování se a tato na službu chudým. V každé křesťanské spiritualitě jsou důležité všechny důrazy, ale každá duchovní „škola“ je vyzdvihuje různým způsobem.

Jezuité jsou praktičtí

Jezuité dostali od svatého Ignáce do vínku směřování k praktické spiritualitě. Jeden vtip vypráví o františkánovi, dominikánovi a jezuitovi, kteří spolu slouží mši. Když v kostele zhasne světlo, co udělají? Františkán si pochvaluje možnost žít prostým životem. Dominikán pronese učené kázání o tom, jak Bůh přináší světu světlo. Jezuita jde do sakristie opravit pojistky.

Jezuita Joseph de Guibert v knize *The Jesuits: Their Spiritual Doctrine and Practice (Jezuité, jejich duchovní učení a praxe)*, kterou jsem četl krátce po mém vstupu k jezuitům, nabízí milou analogii pocházející ze středověku.

1. ZPŮSOB DUCHOVNÍHO POKROKU

Spiritualita je jako most. Každý most plní v zásadě podobnou funkci – umožňuje dostat se z jednoho místa na druhé, většinou nad nebezpečným terénem, řekou nebo hlubokým údolím. Mosty jsou udělány různým způsobem. Mohou být provazové, dřevěné, betonové, kamenné, ocelové. Mohou být obloukové, pilířové, visuté. Otec de Guibert píše: „Existuje spousta různých mostů a každý má své výhody a nevýhody. Tento se hodí do určitého terénu či údolí, ale nehodí se zase do jiných podmínek. Každý most plní svým způsobem účel, jenž je společný všem mostům – organickou a vyváženou kombinací tvaru a materiálu nám umožňuje dostat se na druhou stranu.“

Každá spiritualita nabízí svůj vlastní „přechod“ k Bohu.

Řada nejznámějších spiritualit křesťanské tradice pramení v řeholích: benediktini, františkáni, karmelitáni, cisterciáci. Každá řehole si během staletí vytvořila vlastní duchovní tradice. Některé jí dal do vínku přímo zakladatel, jiné vyplynuly z rozjímání o jeho životě a způsobu chování. Členové těchto řeholí žijí v současnosti tím, co otec de Guibert nazývá „rodinnou tradicí“.

Strávíte-li například určitý čas s františkány, brzy si všimnete jejich lásky k chudým a k životnímu prostředí, tedy náklonností, kterou se vyznačoval jejich zakladatel svatý František z Assisi. Zůstanete-li pár dní v benediktinské komunitě, brzy pocítíte jejich velkorysou pohostinnost, kterou si předávají od dob svatého Benedikta. Není divu, že právě od Benedikta pochází výrok: „Každého hosta přijímejte jako Krista.“ Řády to nazývají „charisma“ nebo duch zakladatele. (Slovo *charisma* pochází z řeckého slova *pro dar*.)

Stejně tak když strávíte určitý čas s jezuitským knězem či bratrem, začnete vnímat specifickou spiritualitu svatého Ignáce z Loyoly a jezuitské řehole, kterou si brzy přiblížíme.

Souhrn praktik, metod, důrazů a modelů křesťanského způsobu života, jež pocházejí od svatého Ignáce, se nazývá „ignaciánská spiritualita“.

Tato spiritualita pomohla Tovaryšstvu Ježíšovu v jeho pes-
trých dějinách vykonat řadu pozoruhodných věcí. Je pro mě
těžké mluvit o jezuitských úspěších, aby to neznělo moc pyšně
(z čehož jsme věčně obviňováni), proto za sebe nechám hovořit
anglického historika Jonathana Wrighta. Následující úryvek je
z jeho skvělé knihy *God's Soldiers: Adventure, Politics, Intrigue,
and Power – A History of the Jesuits (Boží vojáci: Dobrodružství,
politika, intriky a moc – dějiny jezuitů)*:

Jako uhlazení dvořané v Paříži, Pekingu či v Praze doporučovali
králům, kdy se mají oženit, kdy a jak jít do války. Jako astronomové
sloužili čínským císařům, jako kaplani byli přítomní v japonských
armádách dobývajících Koreu. Jak se dalo očekávat, vysluhovali
svátosti, kázali a vzdělání poskytli tak rozmanitému spektru lidí,
jako jsou Voltaire, Castro, Hitchcock nebo Joyce. Působili však
i jako pastýři ovcí v Quite, vlastníci haciend v Mexiku, vinohrad-
níci v Austrálii a majitelé plantáží v předválečných Spojených
státech. Tovaryšstvo Ježíšovo si získalo zásluhy ve světě literatury,
umění, hudby, vědy, teorie tance, léčení chorob či objevování záko-
nů elektřiny a optiky. Jezuité se vypořádávali s výzvami Koperní-
ka, Descartesa a Newtona. Ostatně pětatřicet kráterů na povrchu
Měsíce je pojmenováno podle jezuitských vědců.

Ve Spojených státech jsou jezuité známi nejvíce tím, že posky-
tují vzdělání. V současnosti vedou osmadvacet vysokých škol
a univerzit (Georgetown, Fordham, Boston College a všechny
ty, jež mají v názvu Loyola) a desítky středních škol.

Ignác chtěl, aby jeho duchovní synové byli praktičtí lidé,
kteří se vyjadřují jasnou řečí, a tak nepřekvapuje, že během

dlouhých let jezuité zredukovali svoji spiritualitu do několika lehce zapamatovatelných formulí. Ani jedna z definic sama o sobě nedokáže zachytit bohatství tradice, ale společně poskytují dobrý úvod k cestě svatého Ignáce. Předkládám čtyři jednoduché způsoby pochopení ignaciánské spirituality. Můžete je považovat za oblouky mostu, o kterém jsme mluvili.

Čtyři způsoby

Kdysi se říkalo, že jezuitská výchova je tak dokonale zorganizována, že když položíte pěti jezuitům z různých koutů světa stejnou otázku, dostanete ode všech stejnou odpověď. V současnosti jsou jezuité podstatně nezávislejší, takže byste od nich dostali pravděpodobně pět různých odpovědí. Nebo možná i šest. Jedno italské přísloví říká: „*Tre gesuiti, quattro opinioni!*“ – Tři jezuité, čtyři názory!

Na jedno by však pět hypotetických jezuitů odpovědělo nejspíš stejně. Na otázku, co vyjadřuje nejlépe ignaciánskou spiritualitu, byste z jejich úst velmi pravděpodobně slyšeli: *nalézat Boha ve všech věcech.*

Tato zdánlivě jednoduchá formulace byla svého času považována za revoluční. Znamená, že neexistuje taková věc, která by se nacházela mimo rámec duchovního života. Ignaciánská spiritualita není uvězněna mezi stěnami kostela. Není to spiritualita, která za součást duchovního života člověka považuje jen „náboženská“ témata, jako jsou modlitba či svátosti.

Určitě se nejedná o spiritualitu, která by z rozhovorů o duchovním životě vylučovala práci, peníze, sexualitu, depresi či nemoc. Ignaciánská spiritualita považuje za důležitý prvek našeho života *všechno*. Zahrnuje to zajisté náboženské obřady, četbu Písma, modlitbu, charitativní činnost, ale také přátele, rodinu, práci, mezilidské vztahy, sex, utrpení a radost, stejně jako přírodu, hudbu nebo populární kulturu.

Jeden příklad. Než David Donovan (který bude častým hostem na stránkách této knihy) ve svých devětatřiceti letech vstoupil k jezuitům, sloužil jako farní kněz v Bostonu. Rád o sobě říkal, že je hrdým Bostoňanem, a to „původem i volbou“.

Po vstupu k jezuitům strávil David desítky let studiem duchovních tradic Ignáce z Loyoly a dlouhou dobu byl zodpovědný za formaci mladých jezuitů. Vysoký muž, který si v pokročilejším věku nechal narůst sněhobílé vousy, byl zkušeným duchovním vůdcem a pomáhal druhým s jejich modlitebním životem a vztahem k Bohu.

Seznámil jsem se s ním v den, kdy jsem vstoupil do jezuitského noviciátu v Bostonu. David mě pak dva roky vedl na cestě k Bohu jako osobní duchovní vůdce. Naše diskuse často provázely smích i slzy.

Vzhledem k tomu, jak velké zkušenosti měl, zvali Davida neustále do exercičních domů, kněžských seminářů, farností a klášterů po celém světě. Po práci v jezuitském noviciátu strávil čtyři roky jako spirituál na prestižní škole North American College. Před pár lety David v pětadesáti náhle zemřel na srdeční infarkt. Před svou smrtí podle odhadu jeho sestry duchovně vedl kolem šedesáti lidí. Mnohému z toho, co jsem se naučil o modlitbě, jsem se naučil od něho.

Jednou jsem se vyrovnával se zprávami z domova o rodinných problémech. Až úzkostlivě jsem se tomuto tématu vyhýbal, protože přece nemělo nic společného s mým „duchovním životem“. David seděl ve svém houpacím křesle, usrkával ze svého neodmyslitelného šálku s kávou a pozorně naslouchal. Po pár minutách odložil šálek a řekl: „Máš něco, co mi tajíš?“

O svých starostech o rodinu jsem mu řekl s jistými obavami. Copak jsem tu nebyl proto, abych mluvil o duchovních věcech?

„Jime,“ řekl. „Všechno je součástí tvého duchovního života. Nemůžeš zavřít část svého života do krabice, odložit ji na

poličku a tvářit se, že tam není. Musíš tu krabici otevřít a důvěřovat Bohu, že ti pomůže zjistit, co se v ní nachází.“

Davidovo přirovnání se mi zarylo do paměti. V ignaciánské spiritualitě neexistuje nic, co by se mělo zavřít do krabice a schovat. Není se čeho bát. Nic není třeba skrývat. Před Bohem je možné odkrýt všechno.

To je důvod, proč se tato kniha nazývá *Jezuitský návod (téměř) na všechno*. Není návodem k pochopení všeho o všem (proto slovíčko *téměř*). Je spíše vodítkem k poznání, jak ve všem najít Boha. A také v každém člověku.

V dalších kapitolách budeme ve světle ignaciánské spirituality diskutovat o takovýchto otázkách:

Jak zjistit, co mám ve svém životě dělat?

Jak zjistit, kým bych měl být?

Jak se správně rozhodovat?

Jak žít co nejjednodušeji?

Jak být dobrým přítelem?

Jak čelit utrpení?

Jak být šťastný?

Jak najít Boha?

Jak se modlit?

Jak milovat?

Všechny tyto otázky jsou vlastní ignaciánské spiritualitě, protože jsou vlastní člověku.

Po odpovědi „nacházet Boha ve všech věcech“ bychom od pěti hypotetických jezuitů uslyšeli i to, že ignaciánská spiritualita je návodem, jak být *kontemplativní v činnosti*.

Tato myšlenka nachází v současné době odezvu u mnoha lidí. Jak žít kontemplativněji nebo pokojněji? Kdo by se nechtěl občas odpoutat od různých rušivých momentů – mobilních

telefonů, faxů, e-mailů, iPodů – a vyměnit je za chvíli pokoje? I když máme všechny ty úžasné hračky rádi – netoužíme si od nich někdy odpočinout?

Ignaciánská spiritualita pracuje s vědomím, že ačkoli je pokoj pro budování našeho duchovního života podstatný, většina z nás nemůže odejít ze zaměstnání, vstoupit do kláštera a trávit čas v neustálé modlitbě. Mimochodem: i řeholníci intenzivně pracují. (A mnozí mají též e-mail...)

Přestože tedy Ignác radil svým jezuitům, aby si vždy našli čas na modlitbu, očekával od nich, že budou vést aktivní život. „Naším domovem je cesta,“ řekl Jerónimo Nadal, jeden z prvních Ignácových společníků. Měli být aktivními lidmi, kteří si osvojili kontemplativní či meditativní postoj ke světu. Měli být „kontemplativní v činnosti“.

Většina z nás jezuitů vede rušný život a má na modlitbu a meditaci málo času. Ale pokud si uvědomujeme svět kolem nás – uprostřed naší činnosti –, kontemplativní postoj jí může dávat smysl. Ignác nás vybízí nahlížet na duchovní život nikoli tak, jako by byl možný jen za zdmi kláštera, ale tak, jako by svět byl naším klášteřem.

Třetí způsob chápání Ignácovy cesty je *spiritualita vtělení*.

Křesťanská teologie tvrdí, že Bůh se stal člověkem, „vtělil se“ v osobě Ježíše Nazaretského. Šířeji pojatá spiritualita vtělení znamená víru, že Boha lze najít v každodenních událostech našeho života. Bůh není jen někde daleko. Bůh je také právě tady. Pokud hledáš Boha, rozhlédni se kolem sebe. V této souvislosti se mi vybavuje jedna z nejlepších definic modlitby od jezuitského teologa 20. století Waltera Burghardta: „dlouhý, láskyplný pohled na skutečnost“. Spiritualita vtělení se týká reality.

Boha nemůžeme poznat úplně, alespoň ne v tomto životě. Svatý Augustin, teolog ze 4. století, řekl, že pokud Boha můžeme pochopit, pak „to“ nemůže být Bůh, protože Bůh je

nepoznatelný. Neznamená to však, že nemůžeme Boha začít poznávat. Ignaciánská spiritualita uznává Boží transcendenci a odlišnou přirozenost, je ale také postavena na vtělení a na poznání přítomnosti Boha a jeho působení v našich životech.

A ignaciánská spiritualita znamená také *svobodu a odpoutání se*.

Ignác si moc dobře uvědomoval, co jemu i druhým lidem bránilo vést svobodný a radostný život. Záměrem velké části jeho klasického díla *Duchovní cvičení*, napsaného mezi lety 1522 a 1548, je pomoci lidem najít svobodu dělat dobrá rozhodnutí. Původní název díla zněl *Duchovní cvičení, aby člověk zvítězil sám nad sebou a dal svůj život do pořádku, aniž by se nechal ovlivňovat nějakou nezřízenou náklonností*. Většina jezuitů nazývá dílo *Duchovní cvičení* nebo *Exercicie*.

V původním, poněkud těžkopádném názvu se ukrývají některé důležité myšlenky. Jedna z nich stojí na úplném konci: nezřízená náklonnost. Tímto slovním spojením Ignác míní cokoli, co nám brání být svobodnými. Když říká, že se máme „odpoutat“, myslí tím, že se nemáme vázat na nedůležité věci.

Jeden příklad za všechny. Co se stane, pokud v našem životě převládne potřeba vydělávat peníze? V takovém případě nejspíš nebudeme mít zájem trávit čas s těmi, kdo nám nepomohou v kariérním růstu. Také si asi dopřejeme méně volného času. Možná začneme vnímat ostatní jen jako nástroje – v horším případě jako překážky – v našem úsilí dostat se výš. Postupně se nám bude zdát, že vše se točí jen kolem práce, kariéry a vydělávání peněz.

Jistě, práce je součástí každého lidského poslání. Ale když po čase zjistíme, že tomuto cíli obětujeme všechno ostatní, práce se pro nás stala „bohem“.

Když se mě lidé ptají, jak se dá hřešit proti přikázání („nebudeš mít jiné bohy, kterým by ses klaněl“), odpovídám často

tak, že i když dnes, na rozdíl od minulých dob, jen hrstka lidí věří ve více bohů, hodně lidí věří v novější „bohy“. Pro některé lidi je „bohem“ kariéra. Nebo peníze. Nebo postavení.

Co by na to řekl svatý Ignác?

Pravděpodobně by svraštil obočí a řekl (samozřejmě bas-kicky, španělsky či latinsky), že i když je třeba vydělávat si na živobytí, musíme si dávat pozor, aby se naše kariéra nestala „nezřízenou náklonností“, která brání naší svobodě setkávat se s novými lidmi, trávit čas s těmi, které máme rádi, a vidět lidi jako cíl, ne jako prostředek. „Náklonnost“ je to proto, že od nás něco vyžaduje. „Nezřízená“ je proto, že není zaměřena na něco životodárného.

Ignác by nás vyzval, abychom se stali indiferentními. Pokud to uděláte, osvobodíme se a budeme šťastnější.

Proto Ignác radil lidem stranit se nezřízených náklonností. Ty brání v procesu odpoutávání se, růstu k větší svobodě, osobního růstu a přibližování se k Bohu. Uším současníků to zní překvapivě buddhisticky, ale tento konkrétní cíl je už dlouho součástí řady duchovních tradic.

Když nás tedy někdo požádá o stručnou definici ignaciánské spirituality, můžete říci tyto čtyři body:

1. nacházet Boha ve všem;
2. stávat se kontemplativním v činnosti;
3. vnímat svět pod zorným úhlem vtělení;
4. hledat svobodu a indiferenci.

Každá z jednotlivých odpovědí je správná. A správně jsou i všechny současně. V této knize budeme do hloubky mluvit o každé z nich a o tom, jak se každá vztahuje k... vlastně ke všemu.

K tomu, abychom porozuměli ignaciánské vizi, nám pomůže, když poznáme samotného zakladatele. Jako u všech mistrů